

Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	25.0013649
Zaaknummer	Z25002520
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	4 december 2025
Datum besluitvormende raadsvergadering	11 december 2025
Van afdeling	Ruimte & Ondernemen
Onderwerp	Actualisatie Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese Gemeenten
Portefeuillehouder	wethouder H.P.J.M. ter Veen

Samenvatting

Archeologie West-Friesland voert de archeologische taken uit voor de colleges van de aangesloten gemeenten. In de huidige Gemeenschappelijke Regeling zijn echter ook de gemeenteraden als deelnemers opgenomen, terwijl er geen uitvoerende taken voor de raden worden verricht. Om deze reden worden de gemeenteraden als deelnemer uit de regeling verwijderd.

De regeling dateert grotendeels uit 2012 en is daarom geactualiseerd, onder andere om aan te sluiten op de Omgevingswet en om de tekst op enkele onderdelen te verduidelijken. Deze actualisatie heeft geen financiële gevolgen.

Daarnaast wordt gemeente Hollands Kroon aan de regeling toegevoegd. Hollands Kroon maakt sinds 2020 al gebruik van de dienstverlening via een afzonderlijke overeenkomst. Door deze gemeente formeel op te nemen in de regeling wordt de samenwerking eenduidiger en administratief eenvoudiger.

Raadsvoorstel

Inleiding

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Dit heeft invloed op de regels omtrent archeologie waardoor aanpassing van de gemeenschappelijke regeling nodig is. Daarnaast dateert de huidige regeling grotendeels van 2012. De herziening die in 2024 is vastgesteld had alleen betrekking op de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Nu is de gehele regeling tegen het licht aangehouden en waar gewenst verduidelijkt.

Voorgesteld besluit

- 1) Een positieve zienswijze af te geven op de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfrieze gemeenten;
- 2) Uit te treden uit de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfrieze gemeenten.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het ingezette beleid

De geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling geeft uitvoering aan de wettelijke taken op het gebied van archeologie zoals vastgelegd in de Omgevingswet en de Erfgoedwet. Door de regeling te actualiseren blijft de samenwerking voldoen aan deze wettelijke kaders.

1.2 De actualisering wijzigt inhoudelijk niets aan de bestaande afspraken.

De tekst is aangepast aan de Omgevingswet en de Erfgoedwet en op onderdelen verduidelijkt. De afspraken over advisering, werkprocessen en overige verplichtingen blijven ongewijzigd.

1.3 De toevoeging van gemeente Hollands Kroon vergroot de efficiency en vermindert administratieve lasten.

Hollands Kroon nam al deel aan de regeling via een afzonderlijke dienstverleningsovereenkomst. In 2023 hebben zij verzocht toe te treden aan de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie. Door formele deelname is sprake van uniforme samenwerking, minder administratieve afhandeling en gelden voor alle gemeenten dezelfde rechten en plichten.

1.4 De financiële systematiek blijft gebaseerd op kostendekkende tarieven en wordt transparanter toelicht.

Gemeente Hoorn blijft uitvoerder en hanteert kostendekkende tarieven zonder commercieel oogmerk. In de aangepaste regeling is duidelijker omschreven hoe tarieven zijn opgebouwd en kunnen worden bijgesteld. Gemeente Hoorn loopt een beperkt risico bij minder afname van uren; dit wordt ondervangen doordat deelnemers een vastgesteld minimum aantal uren afnemen en dit alleen periodiek kunnen herzien.

Raadsvoorstel

2.1 De uittreding van de gemeenteraad uit de regeling zorgt voor een zuivere rolverdeling.

De gemeenteraad staat als deelnemer opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie, terwijl er geen taken of uitvoering door of voor de raad plaatsvinden. Dit is daarom niet passend. Met de actualisatie wordt de raad geen deelnemer meer, maar blijft deze – conform de Wet gemeenschappelijke regelingen – wél betrokken bij zienswijzen en het verlenen van toestemming bij wijzigingen van de regeling. Hierdoor blijft de democratische controle geborgd, terwijl de regeling bestuurlijk correct en doelmatig wordt ingericht.

Kanttekeningen

1.1 De regeling voorkomt versnippering van specialistische archeologische kennis; zelfstandig uitvoeren is minder efficiënt.

Alternatief: Iedere gemeente zou kunnen besluiten archeologische taken zelfstandig te organiseren.

Nadeel van dit alternatief: Dit leidt tot hogere kosten per gemeente en verlies aan regionale expertise, en wordt als onwenselijk en inefficiënt beoordeeld.

1.2 Het niet toevoegen van Hollands Kroon zou leiden tot blijvende administratieve belasting.

Alternatief: Gemeente Hollands Kroon blijft diensten afnemen via een aparte dienstverleningsovereenkomst.

Nadeel van dit alternatief: Dit creëert ongelijkheid in samenwerking en onnodige administratieve lasten. De toevoeging van Hollands Kroon maakt de samenwerking logischer en efficiënter.

Beoogd maatschappelijk effect

Met dit voorstel wordt geborgd dat archeologische waarden in onze gemeente zorgvuldig en uniform worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit draagt bij aan de ambitie uit de Toekomstvisie 2030 om de identiteit en geschiedenis van onze dorpen te behouden als onderdeel van een vitale en aantrekkelijke leefomgeving.

Door regionale samenwerking blijft specialistische kennis beschikbaar en betaalbaar, en wordt voorkomen dat gemeenten deze expertise afzonderlijk moeten organiseren. Voor inwoners betekent dit dat ontwikkelingen in hun omgeving zorgvuldiger, duidelijker en kostenefficiënter worden voorbereid en uitgevoerd.

Wettelijk kader

Wet Gemeenschappelijke Regelingen

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) vormt het wettelijk kader. Hierin is bepaald dat raden, colleges en burgemeesters van twee of meer gemeenten, voor zover voor de eigen bevoegdheid, een gemeenschappelijke regeling kunnen treffen ter behartiging van bepaalde belang(en) van die

Raadsvoorstel

gemeenten. Wanneer het de bevoegdheid betreft van het college moet het college eerst aan de gemeenteraad vragen om een zienswijze over de ontwerp regeling. Wanneer de tekst van de regeling definitief is, moet de raad nog om toestemming worden gevraagd. Dit voorstel betreft het verzoek om de zienswijze op de ontwerp regeling.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden, die 26 wetten integreert waaronder de voormalige Wet ruimtelijke ordening. Bepalingen ten aanzien van archeologie die in de oude wetten waren opgenomen, zijn nu opgenomen in de Omgevingswet. Dit gaat onder meer over het digitaal beschikbaar stellen van gegevens en advisering over archeologie.

Erfgoedwet

In de Erfgoedwet zijn de wettelijke taken vastgelegd met betrekking tot de archeologische en cultuurhistorische waarden.

Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfriese gemeenten

Sinds 2012 wordt er samenwerkt op gebied van archeologie. De gemeente Hoorn verzorgt voor verschillende gemeenten de wettelijke verplichting ten aanzien van archeologie. De kosten hiervan worden vergoed door de betreffende gemeenten. Inmiddels doet Hoorn dit voor Drechterland, Enkhuizen, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel. Hollands Kroon is nog geen onderdeel van de huidige gemeenschappelijke regeling. De werkzaamheden voor deze gemeente worden nu nog tijdelijk uitgevoerd op basis van een dienstverleningsovereenkomst.

Raadsvoorstel

Participatie

Dit voorstel leent zich niet voor participatie vanuit de samenleving. Het voorstel is tot stand gekomen op basis van een uitvoerig participatieproces met de betrokken gemeenten.

Communicatie

Nadat de geactualiseerd Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfrieze gemeenten door alle colleges is vastgesteld wordt deze gepubliceerd via de Staatscourant en overheid.nl.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor het begrotingsresultaat.

Uitvoering

In de huidige werkzaamheden van Archeologie West-Friesland zal niet veranderen.

Wanneer alle gemeenteraden hun zienswijze hebben ingediend, worden deze indien nodig verwerkt in de ontwerpregeling. Daarna wordt de definitieve regeling opnieuw voorgelegd aan de raad met verzoek toestemming te verlenen aan het college om de regeling vast te stellen. Daarna kunnen de colleges hun definitieve besluit nemen.

Bijlagen

- 1) Gemeenschappelijke Regeling Archeologie 2025
- 2) Was-Wordt lijst
- 3) Toelichting op de regeling

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 november 2025,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 4 december 2025;

besluit:

- 1) een positieve zienswijze af te geven op de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfrieze gemeenten;
- 2) uit te treden uit de Gemeenschappelijke Regeling Archeologie Westfrieze gemeenten.

Besloten in de raadsvergadering van 11 december 2025.

L. Gijben
griffier

H.M. Wiersema
voorzitter